

Vybrané predmety zamerané na manažment a bezpečnosť v ŠP BOŠ

1. ročník 2016/17		2. ročník 2017/18		3. ročník 2018/19		4. ročník 2019/20		5. ročník 2020/21	
ZS	LS	ZS	LS	ZS	LS	ZS	LS	ZS	LS
M	MV	BP				BaOŠ	KM	OOMKM	
							BMaRR		
							MB		

M	Manažment	42 h
MV	Medzinárodné vzťahy	42 h
BP	Bezpečnostná politika	42 h
BaOŠ	Bezpečnostné a obranné štruktúry	28 h
KM	Krízový manažment	70 h
BMaRR	Bezpečnostný manažment a riadenie rizík	42 h
MB	Medzinárodná bezpečnosť	70 h
OOMKM	Operácie organizácií medzinárodného krízového manažmentu	70 h

Manažment

stručná osnova predmetu

1. Podstata, význam a úlohy manažmentu. Nové prístupy k manažmentu v súčasnosti. Charakteristika manažmentu vo vojenských podmienkach. Manažérske roly.
2. Podstata a miesto rozhodovania v manažmente. Podstata a obsah plánovania. Organizovanie a organizačná štruktúra.
3. Charakteristika a poňatie kontrolného procesu. Vedenie vo vzťahu k manažérskym funkciám.
4. Základné funkcie manažmentu ľudských zdrojov. Stimulácia a motivácia zamestnancov.
5. Sociálna zodpovednosť ako sociálna povinnosť organizácie.
6. Tím a skupina, tvorba tímu, pravidlá tímovej práce. Sebariadenie, sebazpoznanie, sebarozvoj, sebazvedľávanie a sebahodnotenie.

Bezpečnostná politika

stručná osnova predmetu

1. Bezpečnosť a bezpečnostné prostredie. **Vymedzenie pojmu bezpečnosť; bezpečnostné hrozby a riziká; ohrozenie;** konflikty; súčasný terorizmus; bezpečnostné prostredie a jeho globalizácia; **vývoj bezpečnosti;** bezpečnosť národná a medzinárodná; bezpečnosť ako veda, jej predmet a ciele.
2. Koncepce bezpečnosti.
3. Krízový manažment organizácií MKM (OSN, EÚ, NATO, OBSE).
4. Bezpečnostná a obranná politika SR.

Bezpečnostný manažment a riadenie rizík

T1 Bezpečnostný manažment a jeho aspekty

| Obsah

1. Základy manažmentu
2. Bezpečnostný manažment
3. Manažérstvo bezpečnosti

Literatúra

- BELAN, L'. Bezpečnostný manažment - Bezpečnosť a manažérstvo rizika. 1. časť Bezpečnosť. Žilinská univerzita, 2015.
http://fsi.uniza.sk/kbm/?page_id=710
https://www.fbi.uniza.sk/uploads/Dokumenty/katedry/kbm/publikacie/BM_2a.pdf
- BELAN, L'. Bezpečnostný manažment - Bezpečnosť a manažérstvo rizika. 2. časť Manažérstvo rizika. Žilinská univerzita, 2015.
http://fsi.uniza.sk/kbm/?page_id=710
- BELAN, L'. Bezpečnostný manažment - Manažérstvo bezpečnosti. Žilinská univerzita, 2015.
http://fsi.uniza.sk/kbm/?page_id=710
- BELAN, L'. et al. Manažment : vysokoškolská učebnica
- MÍKA, V. T. Základy manažmentu.
http://fsi.uniza.sk/kkm/files/publikacie/mika_ma.html

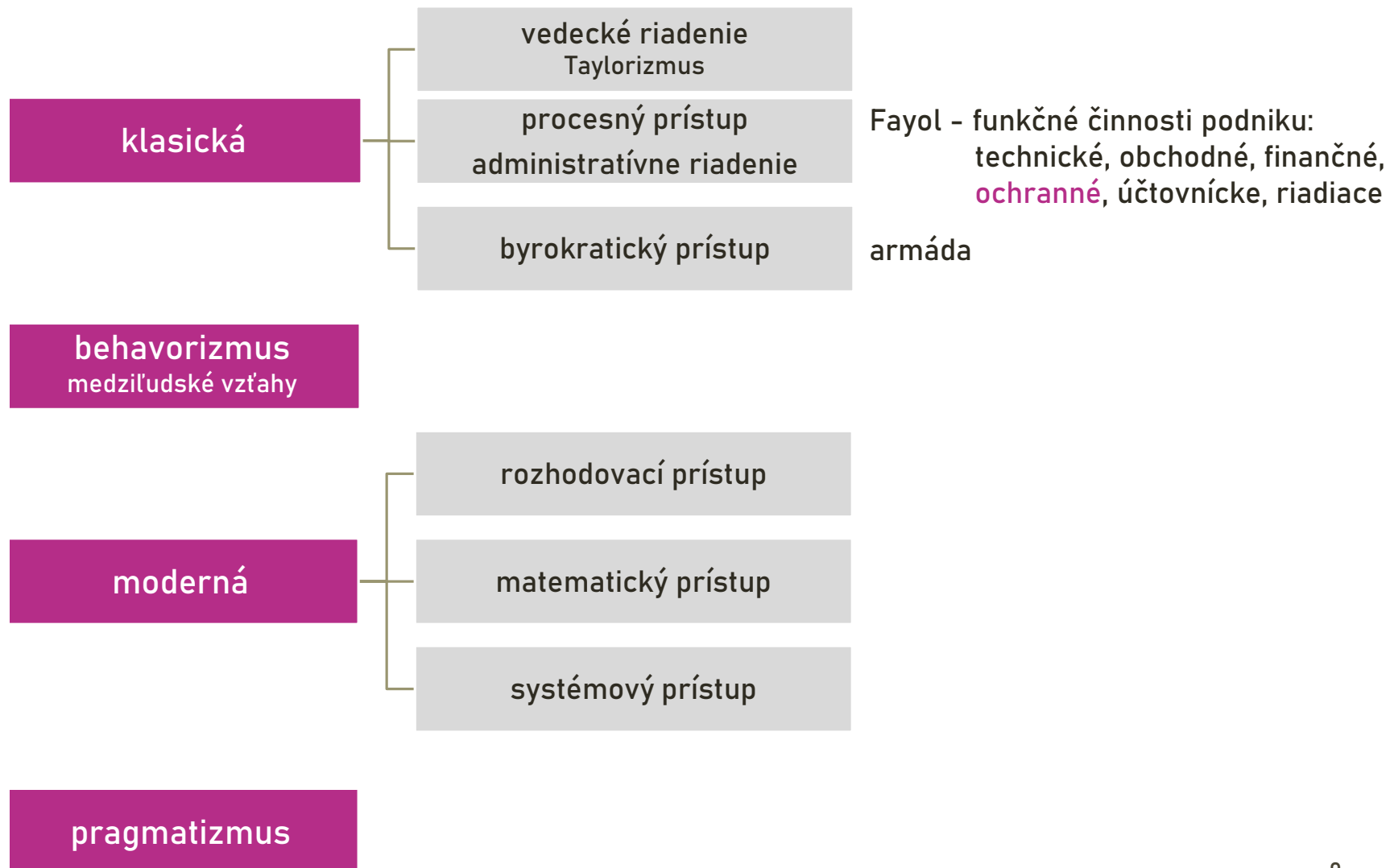
| Zameranie BM

je zameraný na riadenie, usmerňovanie a koordinovanie organizácie vo vzťahu ku všetkým jej bezpečnostným aktivitám

1. Základy manažmentu

Teórie manažmentu

Významy pojmu manažment

Proces

Profesia

Vedná disciplína

Umenie

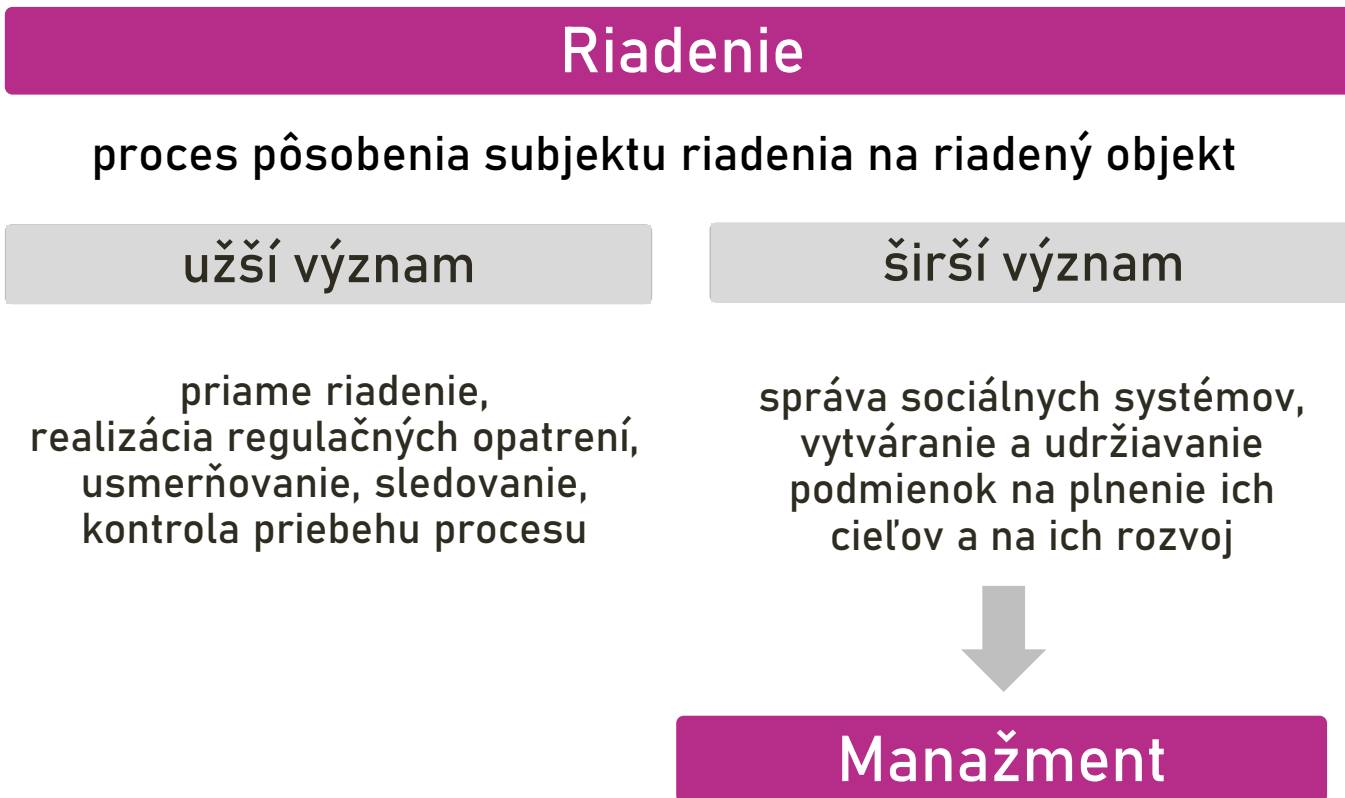
| Klúčové pojmy teórie manažmentu

- riadenie
- manažment
- manažéri
- organizácia

Riadenie a Manažment

- sú to synonymá?

Manažment – rekapitulácia

- je to riadenie sociálnych systémov (širší význam pojmu riadenie)
- poslaním je dosiahnutie stanovených cieľov
- vykonávatel'mi manažérskych funkcií sú ľudia – manažéri
- je aplikovateľný na rôzne organizačné jednotky (výrobné aj nevýrobné podniky a organizácie)
- je aplikovateľný na rôzne úrovne riadenia (podnik, prevádzku, kolektív, útvar, jednotku, univerzitu, fakultu, katedru, ...)
- je aplikovateľný na rôzne činnosti (obchodná, technická, výrobná, personálna, ochranná, vzdelávacia, ...)

2. Bezpečnostný manažment (BM)

Definícia BM

BM je špecifický **druh manažmentu** zameraný na **manažérstvo bezpečnosti referenčného objektu** (chránenej hodnoty).

entita so svojimi aktívami, ktorá môže byť existenčne ohrozená

- medzinárodný systém, medzinárodné organizácie a aliancie
- štát
- subštátny systém (územné a správne jednotky štátu)
- nehmotné entity (ľudské práva, princíp demokracie)
- sociálna skupina (národ, národnostná menšina, ženy, jednotlivci)
- **organizácia**

Aplikovateľnosť BM

- ☒ pre rôznu veľkosť organizácií (malé, veľké)
- ☒ pre všetky typy organizácií (ziskové, neziskové), pre rôzne odvetvia (výrobné, služby)
- ☒ na všetky úrovne riadenia (spoločnosť, podnik, prevádzka, kolektív, ...)
- ☒ na všetky oblasti činnosti organizácie (obchodná, technická, výrobná, personálna, účtovná, informačná, ...)

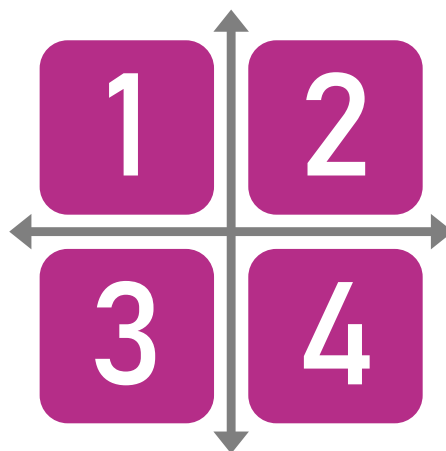
Významy BM

označenie profesie
pracovníkov, ktorí sa
zaoberajú bezpečnosťou

špecifická riadiaca aktivita
manažmentu na riadenie
bezpečnosti organizácie →
manažérstvo bezpečnosti

vedná disciplína (teória)
o manažérstve
bezpečnosti

umenie riadiť bezpečnosť

Funkčná charakteristika BM

vzhľadom na manažérske funkcie

plánovanie

proces prípravy činností, stanovuje bezpečnostné ciele, postupy, zdroje, termíny a zodpovednosť za ich dosiahnutie

01

organizovanie

proces tvorby podmienok pre realizáciu rozhodnutia a plánu, určuje ako a v akej štruktúre zaisťovať plánované úlohy na dosiahnutie bezpečnosti

02

personalistika

výber a rozmiestňovanie bezpečnostných pracovníkov, ich školenie a hodnotenie

03

vedenie

usmerňovanie, komunikácia, koordinácia a motivovanie jednotlivcov i kolektívov na včasné a efektívne plnenie určených úloh bezpečnosti

04

kontrola

sledovanie, rozbor, hodnotenie kvality SMB a stavu bezpečnosti, prijímanie záverov v súvislosti s odchýlkami medzi plánom a realizáciou

05

Plánovanie v BM

a	plánovanie bezpečnostných cieľov organizácie	Celková bezpečnostná politika
b	plánovanie bezpečnostných cieľov v podsektoroch bezpečnostného sektora organizácie	Bezpečnostný plán ochrany objektu (OUS) Bezpečnostný plán (kritická infraštruktúra) Bezpečnostný plán ochrany objektu Bezpečnostný projekt na ochranu osobných údajov v informačnom systéme Plán manažérstva incidentov Plán environmentálneho manažérstva
c	plánovanie manažérstva rizika, stanovenie cieľov manažérstva rizika	Plán manažérstva rizika Plán komunikácie v manažérstve rizika
d	plánovanie vytvorenia a implementácie SMB	Plán implementácie SMB
e	plánovanie zdrojov	na zavedenie SMB, manažérstvo rizika a dosiahnutie bezpečnostných cieľov organizácie
f	plánovanie odozvy na núdzové (krízové) situácie	Bezpečnostná správa, Havarijný plán, Plán ochrany obyvateľstva, Plán kontinuity činností, Plán obnovy činností

Manažérstvo bezpečnosti

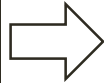
Analýza bezpečnostných rizík

Bezpečnostná politika

Základné faktory BP

- platné právne normy
- bezpečnostné požiadavky subjektu
- možnosti subjektu v riešení ochrany
- ekonomické možnosti

základný a východiskový
dokument na projektovanie
bezpečnostného systému

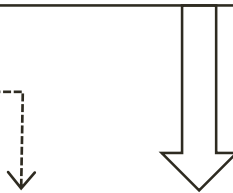

BP charakterizuje

- spôsob a postup riešenia ochrany
- časové podmienky riešenia
- finančné podmienky
- základy krízového a havarijného plánovania a riešenia bezpečnostných incidentov
- metódy a spôsoby organizácie, riadenia a koordinácie ochrany bezpečnosti subjektu

Bezpečnostný systém

nástroj na tvorenie
a uskutočňovanie BP na
zaistenie bezpečnosti
v danom priestore, čase a na
stanovený účel

3. Manažérstvo bezpečnosti

Manažérstvo bezpečnosti

- systém a metódy riadenia bezpečnosti organizácie
- sústavný, opakujúci sa súbor navzájom previazaných aktivít s cieľom:
 - zaistiť bezpečnosť všetkých činností na dosahovanie cieľov
 - eliminovať bezpečnostné riziká (poškodenie zdravia, strata životov, majetkové škody, škody na životnom prostredí)
- sústavný, opakujúci sa súbor navzájom previazaných aktivít organizácie na plánovanie, zavedenie, prevádzkovanie, monitorovanie, hodnotenie a trvalé zlepšovanie SMB, s cieľom dosiahnuť požadovanú úroveň bezpečnosti organizácie

Podsektory bezpečnostného sektora organizácie

- bezpečnosť osôb
- bezpečnosť objektov a chránených priestorov s utajovanými skutočnosťami
- bezpečnosť objektov s inými aktívami
- BOZP
- bezpečnosť prevádzkových činností, bezpečnosť technických zariadení, bezpečnosť kontinuity činností, predchádzanie priemyselným haváriám
- protipožiarna bezpečnosť
- počítačová bezpečnosť a informačná bezpečnosť, OUS, OOÚ
- bezpečnosť pred podvodmi a zneužitím
- bezpečnosť vnútorného poriadku a riešenie incidentov
- bezpečnosť vnútorného i vonkajšieho životného prostredia

Útvary manažérstva bezpečnosti v súčasných organizáciách

- krízového riadenia
 - bezpečnosti práce a ochrany zdravia
 - manažérstva rizika
 - manažérstva incidentov
 - protipožiarnej ochrany
 - ochrany osôb a objektov
 - informačnej bezpečnosti
 - zabezpečenia kontinuity činností, ...
-
- stabilné prvky organizačnej štruktúry (vlastné bezpečnostné služby, vlastné hasičské útvary, ...)
- vytvárané z vyškolených vlastných zamestnancov (bezpečnostní technici a iní bezpečnostní pracovníci)
- externé organizácie na základe zmluvy (fyzická ochrana osôb a objektov, ...)

Decentralizované riadenie bezpečnosti v súčasných organizáciách

Útvar bezpečnosti vo vedení organizácie (bezpečnostný manažér)		<ul style="list-style-type: none">• BOZP• fyzická a režimová ochrana objektov a chránených priestorov• protipožiarna ochrana• ochrana životného prostredia• havarijná bezpečnosť• vyšetovanie incidentov
Personálny úsek	(vedúci úseku)	<ul style="list-style-type: none">• ochrana osobných údajov (OOÚ) a citlivých údajov (OUS)• personálne previerky
Stavebný úsek		<ul style="list-style-type: none">• ochrana objektov (mechanické a technické prostriedky ochrany)
Úsek informatiky		<ul style="list-style-type: none">• ochrana IKT• informačná bezpečnosť
Úsek údržby		<ul style="list-style-type: none">• technicko-prevádzková bezpečnosť• bezpečnosť technických zariadení

Personálne zaistenie BM

porovnanie s manažmentom organizácie

	manažment organizácie	bezpečnostný manažment
vrcholový manažment	<ul style="list-style-type: none"> • riaditeľ organizácie , riaditeľ závodu • riaditelia odborných útvarov: finančný, prevádzkový, výrobný, personálny, technický, marketingový • správca informačného systému, podnikový právnik 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnostný manažér organizácie • bezpečnostný správca IS • manažér BOZP a OŽP • prevádzkový bezpečnostný manažér • projektový bezpečnostný manažér
stredný manažment		
manažment 1. úrovne		

Personálne zaistenie BM

porovnanie s manažmentom organizácie

	manažment organizácie	bezpečnostný manažment
vrcholový manažment		
stredný manažment	<ul style="list-style-type: none"> • línioví manažéri útvarov (závodov, divízií, ...) • vedúci rôznych odborných útvarov (vývoja, výskumu, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpečnostní špecialisti: manažér rizík, technik PO, veliteľ závodného hasičského zboru útvaru, autorizovaný bezpečnostný technik BOZP, funkcionári FO
manažment 1. úrovne		

Personálne zaistenie BM

porovnanie s manažmentom organizácie

	manažment organizácie	bezpečnostný manažment
vrcholový manažment		
stredný manažment		
manažment 1. úrovne	<ul style="list-style-type: none">• línioví vedúci prvej úrovne (majstri)	<ul style="list-style-type: none">• výkonní (poverení) pracovníci: špecialista PO, hasiči, bezpečnostní technici BOZP, príslušníci pracovnej zdravotnej služby, veliteľ zmeny FO

Decentralizované riadenie bezpečnosti v AOS

Úroveň manažmentu bezpečnosti			Oblasť manažmentu bezpečnosti
vrcholová	stredná	1. línia	
Rektor	vedúci oddelenia BaOUS	bezpečnostný správca, pracovníci oddelenia	• Fyzická a objektová bezpečnosť (FaOB)
	zodpovedná osoba - právník	poverení pracovníci (SkPeSl, OddVŠVz, ...)	• Ochrana osobných údajov (OOÚ)
Kvestor		bezpečnostný technik	• BOZP
		technik požiarnej ochrany	• OŽP • PPO

System manažérstva bezpečnosti SMB

System manažérstva - všeobecne

- súbor vzájomne prepojených alebo vzájomne pôsobiacich **prvkov organizácie** na stanovenie **politík** a **cieľov** ako aj **procesov**, ktorými sa majú tieto ciele dosiahnuť

System manažérstva bezpečnosti

- tvorí určitú časť celkového systému manažmentu organizácie
- zahŕňa potrebné **organizačné štruktúry, zodpovednosti, zásady a postupy**
- determinanty pre tvorbu SMB:
 - a) bezpečnostné právne normy
 - b) vonkajšie a vnútorné bezpečnostné riziká
 - c) veľkosť aktív organizácie a ochota investovať do vlastnej bezpečnosti

Úlohy SMB

- vytvoriť bezpečnostnú stratégiu organizácie
- prijať a implementovať bezpečnostnú politiku organizácie
- zabezpečiť jednotný systém riadenia vo všetkých podsektoroch bezpečnosti organizácie
- definovať aktíva organizácie
- vypracovať a realizovať bezpečnostné dokumenty
- uskutočňovať manažérstvo rizika
- vytvoriť systémy ochrany (ochranných opatrení a prostriedkov) na zaistenie bezpečnosti osôb, majetku a životného prostredia
- určiť postupy na riešenie bezpečnostných incidentov a nehôd
- zabezpečiť vzdelávanie a výcvik v jednotlivých oblastiach bezpečnosti
- udržiavať komunikáciu s externými a internými zainteresovanými účastníkmi o dodržiavaní bezpečnosti
- monitorovať a vyhodnocovať stav úrovne bezpečnosti v organizácii
- zlepšovať svoju činnosť a zvyšovať bezpečnosť organizácie

Implementácia manažérskeho systému

Cieľ

skvalitnenie **riadenia procesov** organizácie s ohľadom na požiadavky príslušných noriem (**ISO normy**)

jednotné medzinárodné normy, ktoré majú rovnaké znenie a rovnakú platnosť vo všetkých krajinách, ktoré sa ich rozhodli akceptovať

Medzinárodná organizácia pre normalizáciu

International Organization for standardization **ISO**

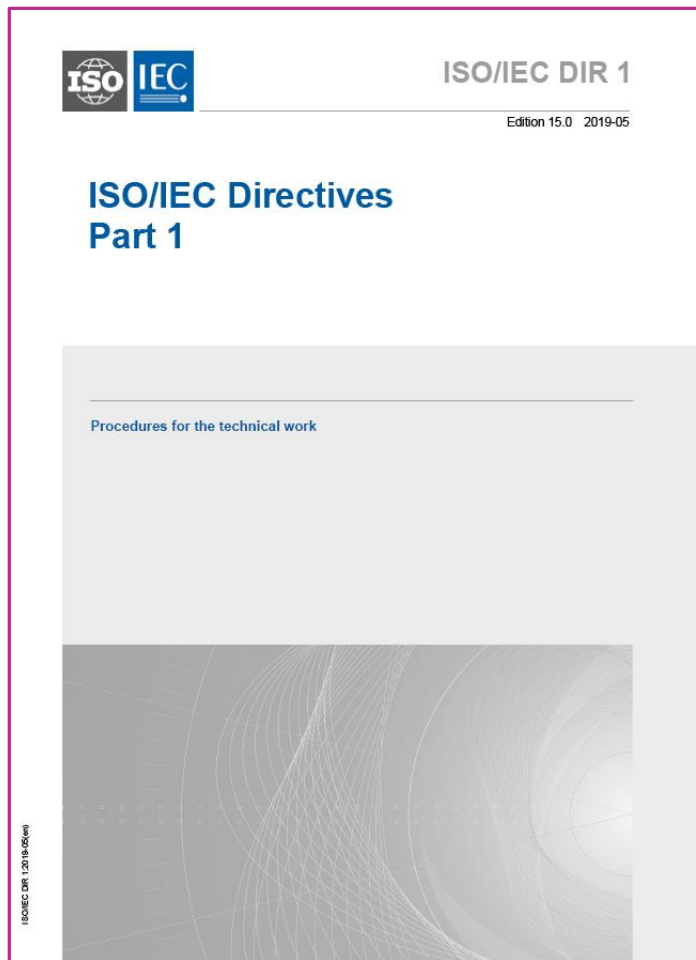
- nezávislá mimovládna organizácia, ktorá koordinuje štandardizačnú a normalizačnú činnosť v medzinárodnom meradle
- zaoberá tvorbou medzinárodných **noriem ISO** a iných druhov dokumentov vo všetkých oblastiach normalizácie okrem elektrotechniky (technické špecifikácie, technické správy, ...)
- jej členmi sú **normalizačné organizácie** zo 164 členských krajín

ÚRAD PRE NORMALIZÁCIU,
METROLÓGIU A SKÚŠOBNÍCTVO
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- ústredný orgán štátnej správy pre oblasť technickej **normalizácie**, metrológie, kvality, posudzovania zhody a akreditácie orgánov posudzovania zhody

Štandardizácia noriem pre systémy manažérstva

Príloha L (normatívna)

Návrhy na štandardy systému manažérstva

- Príloha L definuje:
 - a) proces navrhovania novej normy systému manažérstva
 - b) pravidlá na vypracovanie normy systému manažérstva (spoločný prístup)

Dodatky Prílohy L (normatívne):

1. Otázky kritérií opodstatnenia
2. Základná štruktúra, identický hlavný text, spoločné pojmy a kľúčové definície
3. Návod k základnej štruktúre, identickému hlavnému textu, spoločným pojmom a kľúčovým definíciám

Príloha L

záväzná štruktúra ISO noriem pre systémy manažérstva

Introduction

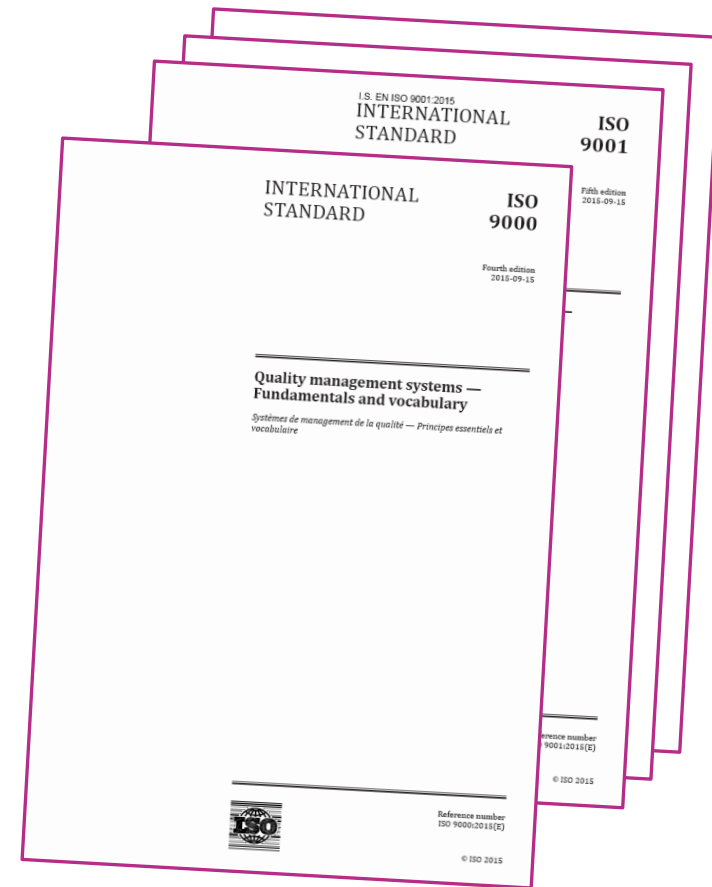
1. Scope
2. Normative references
3. Terms and definitions
4. Context of the organization
5. Leadership
6. Planning
7. Support
8. Operation
9. Performance evaluation
10. Improvement

Úvod

1. Predmet normy
2. Normatívne odkazy
3. Termíny a definície
4. Kontext organizácie
5. Vodcovstvo
6. Plánovanie
7. Podpora
8. Prevádzka
9. Hodnotenie výkonnosti
10. Zlepšovanie

ISO normy so vzťahom k SMB

ISO 9000	Quality management systems - Fundamentals and vocabulary
ISO 9001	Quality management systems - Requirements
ISO 45001	Occupational health and safety management systems. Requirements with guidance for use
ISO/IEC 27001	Information technology. Security techniques. Information security management systems. Requirements
ISO 22301	Societal security. Business continuity management systems. Requirements
ISO 14001	Environmental management systems. Requirements with guidance for use
ISO 3100	Risk management. Guidelines

STN ISO normy

ÚNMS SR/Odbor technickej normalizácie (SÚTN)

STN EN ISO 9000	Systémy manažérstva kvality. Základy a slovník (ISO 9000: 2015)
STN EN ISO 9001	Systémy manažérstva kvality. Požiadavky (ISO 9001: 2015)
STN ISO 45001	Systémy manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Požiadavky s usmernením na používanie
STN EN ISO/IEC 27001	Informačné technológie. Bezpečnostné metódy. Systémy riadenia informačnej bezpečnosti. Požiadavky (ISO/IEC 27001: 2013)
STN EN ISO 22301	Ochrana spoločnosti. Systémy manažérstva plynulého podnikania. Požiadavky (ISO 22301: 2012)
STN EN ISO 14001	Systémy manažérstva environmentu. Požiadavky s pokynmi na použitie (ISO 14001: 2015)
STN ISO 31000	Manažérstvo rizika. Návod (ISO 31000: 2018)

STN EN ISO 9001: 2016

Systémy manažérstva kvality. Požiadavky (ISO 9001: 2015)

- zavedenie SMK je strategické rozhodnutie organizácie
 - podporuje zlepšovanie celkovej výkonnosti organizácie a poskytuje základ pre udržateľný rozvoj
- norma podporuje osvojenie si **procesného prístupu**
 - systematické definovanie a manažérstvo procesov a ich vzájomných väzieb tak, aby sa dosiahli požadované výsledky
- cyklus Plánuj-Urob-Kontroluj- Konaj (Plan-Do-Check-Act, **PDCA**)
 - môže sa aplikovať na všetky procesy a na systém manažérstva kvality ako celku

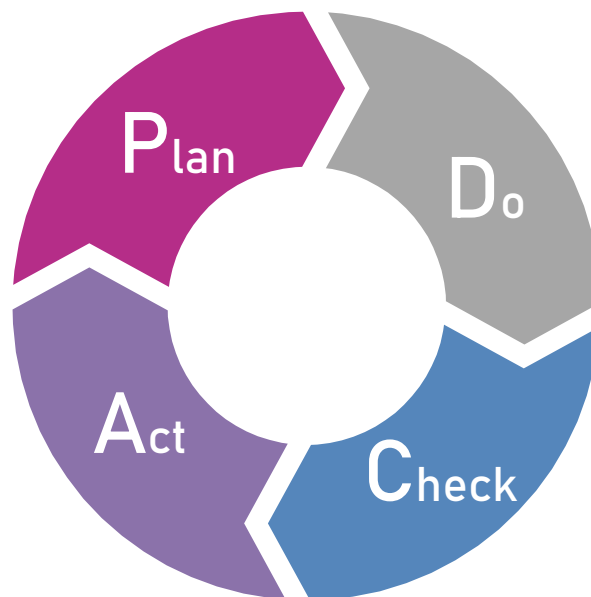
Cyklus PDCA

Plan

vytvorenie cieľov pre systém a jeho procesy, plánovanie zdrojov, identifikácia a zvládanie rizík a príležitostí

Act

prijatie opatrení na zlepšenie výkonnosti

Do

realizácia naplánovaného

Check

monitorovanie a meranie procesov, podávanie správ

STN ISO 45001

Systémy manažérstva BOZP (SMBOZP)

Účel SMBOZP

- poskytovať rámec pre manažérstvo rizík v oblasti BOZP

Efekt SMBOZP

- zabrániť zraneniam a poškodeniu zdravia pracovníkov a poskytovať bezpečné pracovné prostredie
- efektívnymi preventívnymi a ochrannými opatreniami minimalizovať nebezpečenstvo a riziká týkajúce sa BOZP

Otázky?